Základní škola Plzeň-Újezd
Národní 1, příspěvková organizace, 312 00 Plzeň
IČ 70880093, tel.: 378 027 042, fax: 378 027 043
skola@zsujezd.plzen-edu.cz

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

pro školní rok 2026/27

OBSAH:

1. Úvod
2. Současný stav problematiky
3. Národní strategie rizikového chování dětí a mládeže
   na období 2019/2027
4. Cíle MPP
5. Personální zajištění prevence
6. Kontakty s jinými organizacemi
7. Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny
8. Aktivity zaměřené na rodiče a veřejnost
9. Realizace MPP ve školním roce
10. Rámcový časový harmonogram na školní rok 2026/2027
11. Závěr

1. ÚVOD

Preventivní program (dále jen PP) je celoroční program zaměřený na osobnostní a sociální rozvoj, na výcvik v sociálně komunikativních dovednostech žáků a na prevenci rizikového chování žáků. Je určen pro všechny žáky naší školy, pro pedagogy a pro rodiče.

Žáci základních škol patří z hlediska nárůstu různých forem rizikového chování k nejohroženější skupině. Naše škola proto připravuje a realizuje komplexní program primární prevence rizikového chování, který se stal nedílnou součástí výuky.

Při realizaci PP se snažíme, abychom žákům a pedagogům poskytli bezpečné a příjemné klima ve škole.

2. SOUČASNÝ STAV PROBLEMATIKY:

Jsme základní škola s 1. - 5. ročníkem s návazností na 2. stupeň a gymnázia. **Kapacita školy je 204 žáků.**

Naše základní škola sídlí ve zrekonstruované klasické školní budově, která se nachází v klidné okrajové části města Plzně. Tato výhodná poloha nás více přibližuje přírodě.

Dětem i pedagogům slouží žákovská a učitelská knihovna. K pohybovým aktivitám žáci využívají tělocvičnu a hřiště s umělým povrchem. Pracovní dovednosti děti rozvíjejí na školním pozemku, zahrada umožňuje relaxaci a výuku.

Všichni členové pedagogického sboru jsou plně kvalifikováni a tvoří dobře fungující tým. Jsme školou pro všechny děti, rodiče, prarodiče a širokou veřejnost. Nabízíme přátelské vztahy, přívětivé prostředí a laskavý přístup.

Vyučujeme podle Školního vzdělávacího programu "**Škola pro Tebe**." Věnujeme se žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a podporujeme žáky mimořádně nadané.

Dbáme o rozvoj duševního a tělesného zdraví dětí, využíváme výhodného prostředí pro výuku a relaxaci v přírodě. Jezdíme na školní výlety, pořádáme exkurze, navštěvujeme kulturní pořady, knihovnu, divadlo, kino.

Zúčastňujeme se výuky plavání a kurzu dopravní výchovy. Zajišťujeme pestrou činnost ve školní družině. Nabízíme kroužek tvoření a vaření, kroužek veselá věda, kroužek keramiky, hru na flétny.

Estetiku podněcujeme hezkým prostředím a organizováním výstav prací dětí. Pobytem na zahradě a školním hřišti přispíváme k rozvoji pohybových dovedností a relaxaci dětí.

V minulých letech jsme nezaznamenali téměř žádné problémy se šikanou, ani s jinými závažnými problémy v oblasti prevence rizikového chování.

Problémové chování žáků řešíme vždy okamžitě. Při závažnějších případech přizveme rodiče a vytvoříme zápis z jednání se zákonnými zástupci.

3. NÁRODNÍ STRATEGIE PRIMÁRNÍ PREVENCE DĚTÍ A MLÁDEŽE NA OBDOBÍ 2019/2027

PP je v souladu s novou Strategií

Termín primární prevence rizikového chování shrnuje jako „jakýkoliv typ výchovných, vzdělávacích, zdravotních, sociálních či jiných intervencí směřujících k předcházení výskytu rizikového chování, zamezujících jeho další progresi, zmírňujících již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhajících řešit jeho důsledky.“

1. Specifická primární prevence rizikového chování - aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.
2. Nespecifická primární prevence rizikového chování - veškeré aktivity, které nemají přímou souvislost s konkrétním typem rizikového chování, ale napomáhají snižovat rizika podporou zdravého životního stylu a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Strategie určuje **tyto formy** rizikového chování:

1.	Agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, domácí násilí, krizové situace spojené s násilím, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, krádeže, loupeže, vydírání, vyhrožování
2.	Záškoláctví
3.	Závislostní chování, užívání různých typů návykových látek, netolismus, gambling
4.	Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
5.	Spektrum poruch příjmu potravy
6.	Negativní působení sekt
7.	Sexuální rizikové chování

Efektivita ve školské primární prevenci dle Strategie:

- komplexnost a kombinace mnohočetných strategií působících na určitou cílovou skupinu, preventivní programy je tedy nutné koncipovat komplexně jako souhrn více faktorů a jako koordinovanou spolupráci různých institucí,
- dlouhodobá a kontinuální práce s dětmi a mládeží (soustavné budování důvěry, zapojení rodičů a pedagogů, systematicky plánovaná a evaluovaná práce),
- dobrá provázanost programů a jejich graduování z hlediska věku a rizikovosti cílové skupiny,
- včasný začátek preventivních aktivit, ideálně již v předškolním věku,
- práce v malých skupinách (max. 30 účastníků, kruhové uspořádání sezení, interakce, dialog),
- aktivní účast cílové skupiny (prožitek, výtvarné a pohybové techniky, rozbor, nutná zpětná vazba, vždy aktivitu zpracovat, „vytěžit“) a využití „peer prvku“ (věkové blízkosti s dětmi)
- reakce na aktuální potřeby cílové populace (nutno sledovat nové trendy, být tzv. „in“, sledovat vývoj konkrétní skupiny, mít o ní informace),
- nabídka pozitivních alternativ k rizikovému chování (zdravý životní styl, posilování sebevědomí, odbourávání genderových stereotypů, rozvoj komunikace, nácvik řešení problémů, vedení k zodpovědnosti)

4. CÍLE PP

Ve školním roce 2026/2027 je Preventivní program školy zaměřen především na aktivity v těchto oblastech:

1. Vytváření bezpečného a příznivého klima ve škole pro všechny žáky, pedagogy i nepedagogické pracovníky.
2. Systematické vzdělávání pedagogů v preventivní tematice.
3. Vzdělávání rodičů v oblasti online bezpečí.
4. Výběr kvalitních preventivních programů pro cílovou skupinu našich žáků I. stupně.

5. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PREVENCE

Na realizaci PP se podílí vedení školy, školní metodik prevence: **Mgr. Martina Zajícová Ornová**, výchovný poradce: **Mgr: Michaela Koutová**, ostatní pedagogičtí pracovníci školy.
Školní metodik prevence pomáhá žákům i rodičům řešit problémy, které souvisejí s rizikovým chováním.
Vykonává tyto činnosti:

- metodické a koordinační (PP)
- informační (zajištění besed, exkurzí…)
- poradenské (poradenství pro žáky i jejich rodiče, zajištění péče odborného pracoviště)

Třídní učitelé využívají témat v osnovách předmětů (především Prvouky, Vlastivědy, Přírodovědy, Tělesné výchovy) a seznamují děti s dalšími informacemi z oblasti zdravého životního stylu, prevence závislostí a rizikového chování. Zaměřují se nejen na poskytování informací, ale i na vytváření postojů žáků k problematice a osvojování dovedností komunikace, zvládání sociálních vztahů a stresových situací, asertivity a odmítání. Sociální dovednosti

rozvíjí také při ranních kruzích či hodnotících hodinách. Vytváří společně s žáky pravidla chování ve třídách.

6. KONTAKTY S JINÝMI ORGANIZACEMI

- Pedagogicko psychologická poradna Plzeň
- Centrum adiktologické prevence
- Městská policie
- Plzeň ÚMO 4
- Klub adrenalinových aktivit *V tahu*
- Mateřská škola Újezd
- TJ Sokol Plzeň – Újezd
- Záchranná stanice ptactva
- Knihovna Doubravka
- IZS
- Policie ČR

7. METODY A FORMY, JAKÝMI BUDOU DÍLČÍ AKTIVITY ŘEŠENY

- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, ŠvP, atd.
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (tématické dny, sportovní akce, široká nabídka volnočasových aktivit)
- účast v literárních, výtvarných a sportovních a jiných soutěžích
- ekologická výchova (návštěva Záchranné stanice ptactva, Naučná stezka v Zábělé, třídění odpadu, Ukliďme Česko, práce na školním pozemku v rámci hodin PČ)
- dopravní výchova – teoretická a praktická výuka na dopravním hřišti 33.ZŠ
- kontrola schránky důvěry
- vyhodnocení dotazníkových šetření žáků V. třídy
- školení pedagogů
- účast žáků na preventivních programech s pracovníky PPP
- účast TU na seminářích s metodičkou PPP, příprava a hodnocení programů

8. AKTIVITY ZAMĚŘENÉ NA RODIČE A VEŘEJNOST

- seznámení rodičů s PP v rámci třídních schůzek nabídka konzultačních hodin
- organizování přednášek pro rodiče o problému šikanování a užívání návykových látek
- pořádání školních akcí, např. Zahradní piknik, Adventní rozjímání, různé akce ŠD s rodiči
- spolupráce s rodiči na úspěšném projektu „Kam chodí táta s mámou do práce“.

9. REALIZACE PP VE ŠKOLNÍM ROCE

Po ukončení prvního stupně by žáci měli umět:

- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- v případě nutnosti umět přivolat pomoc
- vědět, na koho se mají obrátit v případě, že se cítí ohroženi
- používat vhodné způsoby chování při setkání s cizími lidmi
- jednoduchým způsobem odmítnout nabízenou drogu nebo věc od neznámé osoby
- rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti
- vědět, že jednání, které poškozuje práva druhých lidí je nezákonné
- osvojovat si zdravý životní styl, poznávat hodnotu zdraví
- vyjmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užívání drog a zneužívání léků

- **Ročníky:**

1. třída

- vztahy v dětském kolektivu
- rodina – bezpečné místo
- základní hygienické návyky
- každý člověk je „jiný“
- osobní bezpečí
- základní komunikační pravidla
- spolupráce ve dvojicích, skupinách
- využití volného času

2. třída

- vztahy mezi lidmi
- chování v krizových situacích
- lidské tělo zdraví a jeho ochrana
- zdraví a jeho ochrana
- vzájemná tolerance, respekt
- ocenění, posílení soudržnosti kolektivu
- zdravé sebehodnocení

3. třída

- ochrana proti obtěžování cizí osobou
- zdraví a jeho ochrana
- lidé kolem nás
- využití volného času
- verbální a neverbální komunikace
- komunikační pravidla
- aktivní naslouchání
- zdravé sebehodnocení

4. třída

- rozvoj spolupráce, kooperace
- ochota pomáhat si, řešit konflikty
- skupinové role
- využívání volného času
- životospráva a důsledky nevhodných návyků
- léky a návykové látky
- pojmy z oblasti šikany, kyberšikany, online bezpečí
- zdravé sebehodnocení

5.třída

- pojmy z oblasti prevence, sexuální výchovy a drogové závislosti
- šikana a jak se jí bránit
- období puberty
- lidské tělo, odlišnost mezi pohlavími
- poznatky o negativních vlivech tabáku a alkoholu
- rodina, důvěra, rodinné vztahy
- pojmy z oblasti šikany, kyberšikany, online bezpečí
- sebepoznání, uvědomění si silných stránek
- zdravé sebehodnocení

10. RÁMCOVÝ ČASOVÝ HARMONOGRAM PPŠ na období 2026/2027

Informace o akcích, které v letošním školním roce uskutečňujeme podle rámcového časového harmonogramu v období 2026/2027:

PODZIM:

První týden – slavnostní zahájení šk.roku, stmelení kolektivu, tvorba pravidel chování	všechny roč.
Zajištění zájmových kroužků: flétna a zpívání, kroužek tvoření a vaření, veselá věda, keramika, národní házená	přihlášení
Program Etiketa do škol	III. tř.
Exkurze Centrum Caolinum Nevřeň	IV. tř.
Třída plná pohody	všechny roč.
S Bonifácem o vodě – vodárna Plzeň	IV.
Pobyt na školním hřišti a zahradě během přestávek i hodin TV, PČ	všechny roč.
Akce s dobrovolnickým spolkem TOTEM	ŠD
Beseda s městskou policií dle rozpisu ve všech třídách	všechny roč.
Literární výchova, knihovna v Doubravce dle rozpisu	celoročně
Neurografika se staršími žáky na téma „Slunce a Země“	ŠD
Návštěva DESOP	ŠD
Svatý Martin na Chlumu s rodiči	ŠD
Dům přírody Brdy/Kašperky	V.A, V.B
Plavecký výcvik	III.,IV. tř.
Západočeské muzeum - návštěva	IV. tř.
Logická olympiáda	zájemci
Halloween - projektový den	všechny roč.
Vystoupení divadlo Pluto	III.tř.
Svatováclavský projekt	III.tř.
Kam chodí táta s mámou do práce - celoročně	všechny roč.
Svatomartinská stopovačka	všechny roč.

ZIMA:

Čertí škola – projekt	všechny roč.
Odpoledne s deskovými hrami „Deskohraní“	ŠD
Vánoční projekt	všechny roč.
Ježíškova cesta	ŠD
Dárky opuštěným seniorům pro sdružení ADRA	ŠD
Knihovna – kladní dětští hrdinové	ŠD
Masopustní veselí s kamarády ze ŠD při 14.ZŠ Plzeň	ŠD
Adventní rozjímání	pro veřejnost, ZŠ, ŠD
Pobyt venku – sáňkování, bruslení – dle podmínek (poučení o bezpečnosti při zimních sportech)	všechny roč.
Lyžařský výcvik	V. tř.
Bruslení Škoda park	III. tř.
Vánoční program s výletem - Kynžvart	III. tř.
Matematický klokan	II.– V. ročník
Recitační soutěž –školní a obvodní kolo	II.-V. ročník
Péče o ptactvo a drobné živočichy v zimě	všechny roč., ŠD

JARO:

Velikonoční projekt, zvyky a tradice	všechny roč.
Dětský den	všechny roč.
Jarní tvoření	ŠD
Odpoledne s hasiči	ŠD
Vítání jara v přírodě	ŠD
Návštěva Obvodní knihovny – aktuální téma celoroční motivace	ŠD
Pasování na čtenáře	I.tř.
Program praktické animace s organizací Animánie	všechny roč.
Dopravní soutěž mladých cyklistů – 33.ZŠ	V. tř.
Přehlídka talentů, rozloučení s rodiči a dětmi	ŠD
Odvážné odpoledne	ŠD
Preventivní program Jak jsem přišel na svět	III. ročník
Preventivní program Dobrodružství dospívání	V. ročník
ZOO – výukové programy	všechny roč.
Planeta Země Afrika - projekce	V.A, V.B
Školní výlety	všechny roč.

Rozloučení se šk. rokem, basídka	ŠD
Den Země - projektový den	všechny roč.
Škola v přírodě	III., IV.,V. tř.
Zahradní piknik	všechny roč.

11. ZÁVĚR

PP směřuje k ochraně žáků před rizikovým chováním. Pomocí PP usilujeme o vytváření bezpečného a příznivého klima pro všechny žáky v naší škole. Žáky vedeme ke zdravému sebevědomí, rozvíjíme jejich samostatné rozhodování a řešení problémů.

PPŠ je otevřeným dokumentem, který průběžně a aktuálně doplňujeme. Na konci školního roku metodik prevence vyhodnotí PP.

Zpracovala Mgr. Martina Zajícová Ornová, školní metodik prevence
V Plzni 4. 9. 2026